

lego, sodomita, periuro, excommunicato, suspensio, aut interdicto, occisore Clerici, filio, qui patrem necavit, Religioso apostata, teste falso, cuius testimonio ad poenam capitis damnatus est reus, frangente carcerem, vel è manibus Iudicis, aut satellitum violentè se extrahente, dantur opiniones oppositæ, an valeat immunitas Ecclesiæ? Erit in voluntate Iudicis, inspecta prudentialitè delicti circumstantia, extrahere, vel non, ab Ecclesia reum, & in carcerem trudere. Omnia hæc affert Torrec. hic, à n. 103. vbi videbis.

484 4. Non damnatur asserere, quod possit Iudex inferior sententiam ferre iuxta probabilem minus opinionem, si in praxi est magis recepta: nam maior probabilitas suppletur optimè per praxim, & stylum, qui est velut certum ius municipale, ad quod omninò attendendum est, vt cum Barbofa affirmat Filgueir. in præfenti.

5. Non damnatur, quod si vna pars habet pro se probabiliorem opinionem, & altera minus probabilem cum possessione, teneretur Iudex in favorem possidentis pronuntiare sententiam. Nam excessus illius in probabilitate absorberetur ab ista, & confunditur per legitimam possessionem. Ita Filgueira ex pluribus iuribus.

485 Ad vltimum: inquirens 1. Vtrum probabilitas intrinseca in Iudice prævalere debeat ad extrinsecam ex auctoritate Doctorum?

Ad quod Filgueir. ait: quod Iudex, cui in conscientia hoc opus incumbit, illud scrutetur, attendens inter Authores, ex professorum tractantes, & illos, qui solum attingentes, qualesque ex illis classicos, qualesque non. Et licet plures sint pro vna parte; si pro altera stant efficaciora argumenta, rationesque vivatioris iuxta principia Theologica, & regulas iuris, teneri in conscientia Iudicem, ait Filgueir. iuxta hanc ferre sententiam. Vide eum.

486 Inquires 2. quid agat Iudex, quando vtrinque probabiles æque opiniones dantur? Distinguendum est, si res divisibilis extat, inter partes dividenda est: si verò non potest dividi, debet, vel aliquomodo eas componere, vel per sortem litem dirimere, ait Filgueira, ego autem assero cum Torrecill. hic, num. 121. quod si leges non permittunt rem dividere, erit in arbitrio Iudicis, sententiam pro qua voluerit parte dicere; dummodò nihil pro eo arbitrio accipiat: quia damnatum est ab Alexand. VII. quod, id facere liceat.

TERTIA PROPOSITIO.

GENERATIM, DUM PROBABILITYTE, sive intrinseca, sive extrinseca, quantumvis tenui, modo à probabilitatis finibus non exeat, confessi aliquid agimus, semper prudenter agimus.

Damnata.

EXPLANATIO.

487 Sentiendum est, quod non possumus generalitè vti opinionibus tenuis probabilitatis, tam intrinsecæ, quam extrinsecæ, quia declaratur ab Innocent. dum contrarium damnat.

Præcipua tamen difficultas est: vtrum opinio, quæ non certò probabilis est, sed dubitatur positivè, an sit probabilis, id est, quæ probabilitè tantum est probabilis, debeat affirmari esse in hac damnatione comprehensa, hoc est, esse tenuis probabilitatis, quæ practicari non debet?

488 Ad quod duplici responderetur sententia. Prima est Magist. Hozes, & Torrecill. negantium comprehendi, & aiunt, sufficere ad rectè operandum, quod opinio iudicetur probabilitè probabilis: nam contrarium scrupulis obnoxium fuisset, & intollerabile onus certas probabilitates semper quærere. Contraria opinio est Filgueira, Lumbier, & Corella, qui affirmant forè idem opinionem esse probabilitè tantum probabi-

lem, ac tenuis probabilitatis: nam cum opinione probabilitè tantum probabili non operamur certitudine morali subiectiva, vt requiritur ad rectè operandum: quia dubitamus positivè de ipsa probabilitate, quæ fundamentum debet esse certitudinis moralis subiectivæ. Et hanc secundam probabiliorem iudico; & eam acerrimè, & copiosè defendit R. P. Fr. Andreas à Sancto Ioseph, in tom. 2. Crisol. Theol. Mor. verb. opinion. à num. 183.

489 Dices, quænam sunt opiniones tenuis probabilitatis.

Respondeo: non esse idem tenuis probabilitatis, ac minoris, & forè minus securæ probabilitatis; sed esse illas, quæ secum afferunt notam infimam, vel quia sunt infimæ notæ Authorum; & tunc erit probabilitas tenuis extrinseca, vel quia fulciuntur tenui ratione, & tenuem generant assensum, hoc est, cum magna formidine alterius partis, vel vt ab aliis dicitur, quia de earum probabilitate positivè dubitatur communiter, vel quia materiam satis labilem in practica favent; videatur Lumbier. in præfenti.

490 Non damnatur hic, quod in casu necessitatis, cuiuscumque materia, sequi possit opinio tenuis probabilitatis; quia hoc non est communiter, illam sequi, & ipsa necessitas auget in opinione probabilitatem; vt ait Lumbier.

Vide Villalob. tom. 1. tract. 1. dif. 8.

dum est praeceptum de communione Corporis Christi, ita non declaravit tempus adimpletionis praecepti charitatis Dei?

499 Respondet N. Gabriel à Sancto Vincentio, disputa 25. de charitat. dub. 3. num. 61. apud Hozes in his propositionibus, numer. 18. *Quia hoc praeceptum, cum sit de interno dilectionis actu, non potuit cadere sub determinatione Ecclesiae; quae si eam determinationem fecisset, non potuisset transgressionem punire.* Fundatur Author hic in communi opinione, quod Ecclesia, quia non iudicat de occultis, non potest praecipere, aut determinare directe actus interiores; ut videri est in Curs. Moral. tract. 11. de legibus, cap. 1. punct. 6. num. 66.

Varietas tamen opinionum in hac materia, ait Hozes, num. 19. cum Grand. deservit, ut facillius per invincibilem ignorantiam excusentur plures a transgressione huius praecepti.

500 Non damnatur hic asserere, hanc obligationem differri posse ultra tres, & ultra quatuor annos, & in rigore damnationis usque ad quinque; si quidem damnata propositio ultra quinquennium affirmabat. Sed omnia haec absurda sunt.

Non damnatur 2. affirmare, non obligare hoc praeceptum, neque in instanti usus rationis (affirmat tamen D. Thom. 1. 2. quaest. 89. articul. 6. obligare) neque in die festo, nec quando recipienda est Eucharistia, nec in mortis articu-

lo, de quo infra, nec cum sustinendum est martyrium, nec quando à Deo accipitur beneficium aliquod, nec dum honor Divinus periclitatur, blasphemias audiendo. Palao, tom. 1. tract. 6. de charit. disp. 1. punct. 4. qui idem affirmat etiam tempore, quo quis gravissimas odij Dei, vel de eo blasphemando, patitur tentationes, & cum periculo in eas consentiendi; sed in isto casu ad minus per accidens iudico, amorem Dei obligare; ut affirmat communis sententia, Caspense, tom. 2. tract. 17. disput. 4. num. 30. 31. & 34. quamvis Palao, num. 9. neget: quia alia dantur media, ut gloria, & inferni poenarum meditatio: Torrecilla, & Hozes hic.

501 Vnde assero 1. cum Petro Ledesma in Summ. tom. 2. tract. 3. cap. 5. concl. 6. §. *Digo lo 2.* & alijs, hanc obligationem diligendi Deum, per se obligare semel in anno; & non adimplet illam, qui per Sacramentum iustificatur, si in recipiendo illud, amorem Dei super omnia non elicit.

Praeceptum autem negativum charitatis, hoc est, Deum non odiendi, obligat semper, & pro semper; quod proprium est negativi praecepti.

502 Assero 2. quod per accidens obligamur ad praedictum amorem explicitum, aut in contritione implicitum, quotiescumque, habentes conscientiam peccati lethalis, administraturi sumus Sacramentum, vel aliquod vivorum recepturi, & non habemus

mus

mus copiam Confessoris, vel confiteri nequimus.

Ad recipiendum autem Eucharistiam, praemittenda est confessio, si recepturus, cum lethali est. In gravi autem necessitate, non habens copiam Confessoris, cum contritione potest communicare.

Ad Baptismum in adulto, & Poenitentiae Sacramentum recipiendum, quae mortuorum sunt Sacramenta, sufficit attritio supernaturalis.

503 An autem in articulo mortis sit obligatio ad amorem Dei super omnia (supposito, quod non detur conscientia peccati mortali) sub lite est. Negat Sanchez, tom. 1. Summ. lib. 1. cap. 35. num. 9. in fine, cum Azor. gravatus autem lethali peccato ad poenitentiam tenetur, & ad eum Dei amorem ab ea exigitum, & in ea inclusum, id est, non ex se, sed ratione poenitentiae. Filgueir. hic, dub. 3. vide num. 73.

Duo pro fine adverto: 1. difficilem in practica fore huius praecepti transgressionem; cum tot excitamenta ad illud habeant fideles; iam quotidiana Beneficia, ipsaque bonitas, & providentia Dei in nos; iam receptio Sacramentorum Poenitentiae, & Eucharistiae, ad minus semel in anno.

504 Et hic accedit secunda advertentia cum Lumbierio, & Hozes in praesenti, nimirum, non ita difficilem esse Dei amorem, ut aliquibus videtur; & ut ait Gabriel à Sancto Vincentio citat. de charitat. *Graviter reprehendi de-*

*bent, qui dicunt, quod hoc praeceptum grave onus iudicatur; quia cum praeceptum hoc non obliget ad amorem intensivum, sed ad amorem appetitivum, hoc est, appetiando Deum super omnia: inde est, quod pluribus modis exerceri valet, iam per contritionem, iam se complacendo in Divinis perfectionibus, & quod solus Deus his gaudeat, iam gaudendo, quod ab hominibus honoretur, & desiderando, quod omnes in eius agnitionem adveniant, & debitum cultum illi offerant; & ut ait dictus Gabriel à Sancto Vincentio, recitando debite orationem Dominicam, amor Dei exercetur, illis verbis: *sanctificetur nomen tuum.* Et illis: *Fiat voluntas tua sicut in caelo, & in terra.* Hozes hic, num. 20. Adverte tamen, quod non quilibet horum actuum amoris Dei sufficit ad hominem iustificandum, si in lethali existat, sine contritionis actu, id est, quod pro amore Dei peccatum grave detestet ad mortem usque ferendam ex maiori erga eum charitate.*

OCTAVA PROPOSITIO.

COMEDERE, ET BIBERE usque ad satietatem ob solam voluptatem, non est peccatum, modo non obsit valetudinis, quia licite potest appetitus naturalis suis actibus frui. Damnata.

EXPLANATIO.

505 **S**entiendum est, quod comedere, vel bibere usque ad satietatem ob solam

yo-

QUARTA PROPOSITIO.

AB INFIDELITATE EXCUSABITUR Infidelis non credens ductus opinione minus probabili.

Damnata.

EXPLANATIO.

491 **S**entiendum est, quod Infidelis (sive sit Gentilis, Iudæus, aut Hæreticus, vel alterius Sectæ) non credens ductus opinione minus probabili, infidelitatis peccato inficitur; quia ita in præsentibus declaratur ab Innocentio. Nam imprudenter in re ita gravi, ut est, eligere medium iustificationis, minus certum amplectitur.

492 Ex quo videtur colligi, quod Infidelis, qui maiori iudicat probabilitate, mysteria nostræ fidei esse magis credibilia, tenetur nostram fidem admittere, & consequenter credere; relicta secta sua: nam in re tanti ponderis securiorem viam eligere debet: ergo qui non ita id facit, ab infidelitatis peccato non excusabitur. Et si dicas, quod assensus opinativus non componitur cum actu fidei eo quod iste infallibilis est, excludens omnem formidinem, propriam assensus opinativi: ergo obligari non potest ad actum fidei, qui fidem non habet, sed opinionem; cum ex opinione actus fidei, utpotè infallibilis, oriri non valet.

493 Dicimus, quod si Infide-

lis ductus ex maiori sua probabilitate suam reliquit sectam, nostramque fidem vult amplecti, iam iste facit quod est in se; & facienti quod est in se ex viribus gratiæ auxiliantis, Deus gratiam non negat, ut actum eliciat fidei; ita Mag. Hozes, licet contra dicat Salinas. Tum etiam, quia aliud est medium excitans ad fidem amplectendam, aliud fides ex Divino auxilio, & efficaci amplexa: per illud primum non credit, aut assentitur Theologicè, & infallibilitèr; sed inclinatur ad fidem recipiendam; & Deus illi auxilium præbebit, ut fidei actum eliciat; & eo adveniente auxilio, opinatio cessabit.

Adverte tamen, quod probabilitas maior, vel minor Infidelis, (qui quidem positivè talis est, utpotè iam de fide notitiam habens) oritur ex errore vincibili circa res fidei, quia evidentèr sunt credibiles.

494 Non damnatur 1. affirmare, quod ab infidelitate excusabitur Infidelis, qui nostram non amplectitur fidem, ductus ab opinione, quam iudicat, & ut probabiliorem tenet: nam damnata propositio dicit: *Quod non excusabitur, ductus ab opinione minus probabili.* Torrec. hic, num. 3.

495 Non damnatur 2. quod possit inter Infideles dari invincibilis ignorantia mysteriorum fidei, ut communis fert sententia, teste Magistr. Ioanne de Prado, tom. 1. Theologiæ Moral. cap. 2. quæst. 12. num. 14. & consensus

con-

conformis has exponentium propositiones.

496 3. Non damnatur asserere, quod infidelitas negativa (quæ quidem est non habere fidem, eo quod ad notitiam non credentis, minimè pervenit) non est peccatum: unde ille, qui invincibilitèr, Evangelium ignorans, legem naturalem servaret: etsi absque fide salvari non posset, non deficeret ei Divina Providentia, quæ eum aliquo medio instrueret. Ita D. Thom. 1. 2. quæst. 10. artic. 1.

497 4. Non damnatur opinio affirmans: Infidelem non esse obligatum credere cuicumque prædicanti, nisi miraculis, aut talibus rationibus prædicata confirmet, quod prudentem assensum generet. Ita Villalob. tom. 2. tractat. 1. difficult. 8. num. 4. & communiter.

5. Non damnatur asserere, quod quando circa articulum fidei duo militant opiniones contrariæ, possit quis minus probabilem amplecti. Quod est valdè diversum à præsentibus damnatione; ita Magist. Hozes, num. 1. sed Patr. Torrecill. num. 11. displicet hoc in praxi ob periculum errandi.

QUINTA PROPOSITIO.

NON AVDE MVVS DAMNARE de mortali eum, qui actum dilectionis Dei semel tantum in vita eliceret. Damnata.

SEXTA PROPOSITIO.

PROBABILE EST, NE SINGULIS quidem rigorosè quinquennijs per se obligare præceptum caritatis. Damnata.

SEPTIMA PROPOSITIO.

TUNC SOLVM OBLIGAT, quando tenemur iustificari, & non habemus aliam viam; qua iustificari possimus. Damnata.

EXPLANATIO.

498 **S**entiendum est, quod adimpletio charitatis Dei per ipsius amorem, non potest absque lethali culpa differri ultra quinquennium, quia ita declaratur in præsentibus damnatione: nam absurdissimum est, Catholicum cuius scopus sunt tres Theologicæ virtutes, quarum maior est charitas; ita exigam obligationem habere in amando Deum.

Certissima est obligatio amoris Dei; sed incertissimum quando executioni mandandum. Sed cur Ecclesia Sancta, sicut præcipit, seu declaravit tempus, quo adimplen-

du m

voluptatem, peccatum est, etsi valetudini non obsit, quia ita ab Innocent. declaratur, nam est inordinatio brutalis: ergo peccatum.

Advertendum tamen 1. quod solum est veniale ex genere suo: nam omnia peccata, quae ex genere suo non opponuntur charitati Dei, propriae, vel proximi, non sunt ex ipsorum genere lethalia: & huiusmodi sunt peccata contra sobrietatem, vel temperantiam in edendo. Si autem cibus, vel potus nimis sumatur, praeviendo, vel parvipendendo, quod graviter valetudini obsit, erit lethale: quia iam induit aliud genus peccati, nimirum, contra propriam charitatem; vide infra propositionem 52. num. 847. ubi explicatur. Et idem, quando in illis ultimis finis apponatur, quod tunc fit, cum intemperantes parati sunt potius Deum graviter offendere, quam relinquere intemperantiam.

506 Advertendum 2. quod edere, vel bibere usque ad satietatem absque praevisione damni; etsi non ob voluptatem, communiter etiam est veniale; quia raro finis honestus in tali excessu dari potest.

Non damnatur hic: 1. quod si ob voluptatem, non tamen usque ad satietatem, sumatur cibus, aut potus, possit vagari sub opinione, an sit licitum?

507 2. Quod pro salute attendenda possit quis de consilio Medici edere ad vomitum.

Ad vero provocare ad vomitum,

ut iterum gulose sumatur cibus, mortali iudicant aliqui, etiam praeciso quolibet damno, quia est inordinatissima gula, ut ait Doctor Hebas.

508 3. Non damnatur opinio affirmans contra D. Thom. dari actiones indifferentes in individuo; ex quibus una est comedere, & bibere, ob delectationem gustus, sicut & alii sensus iuste fruuntur suis actibus ob eorum delectationem; ut visus videre pulchra, auditus audire consonantia, olfactus suavia olfacere, & c. & timorati nullum in hoc efformant scrupulum.

509 Dices: huiusmodi operatio est brutalis, utpote non rationalis, & virtuosa. Respondet Lumbier hic, num. 1801. quod ita operari, provenit ex gradu communi bestiae, & est quid indifferens, nisi interponatur praecipuum vetans operationem ob delectationem moderatam; ut Adamo, qui prohibitus fuit comedere de ligno scientiae boni, & mali; vide Lumbier, & Torrecilla in praesent.

NONA PROPOSITIO.

OPVS CONIUGII OB SOLAM voluptatem exercitum, omni poenitentia caret culpa, ac defectu veniali. Damnata.

EXPLANATIO.

510 Sentiendum est, quod usus matrimonii habitus ob solam voluptatem, non

ca-

caeret culpa veniali, quia ita declarat Innocent.

Non damnatur hic asserere, quod si apponatur simul cum fine voluptatis, alius finis honestus, ut procreatio prolis, qui est finis primarius praedicti usus, vel sedatio concupiscentiae, qui est secundarius, vel conciliatio, aut fomentum, aut ostensio amicitiae cum coniuge, vel sanitas alterutrius, nullum erit peccatum, quia non est ob solam voluptatem; ita Lumbier, Torrecill. & alii DD. Veniale tamen iudico, apponere praecise fines omnino extrinsecos, ut commodum temporale; quia diffusum videtur naturae; vide Cursum Moral. tom. 2. tract. 9. cap. 15. punct. 5. num. 55. & 56.

511 Nota cum Filgueir. hic, quod plures sunt fines, quos copula inter coniuges potest habere; primus est bonum prolis, ad ipsam, scilicet, propagandam, ad Dei cultum, conservandamque speciem; secundus bonum fidei, qui consistit in debito reddendo, & fide servanda; tertius bonum Sacramenti ad significandam indissolubilem unionem cum natura humana, vel cum Ecclesia; quartus sanitas corporis tuenda, vel restauranda; quintus vitatio fornicationis; sextus, & ultimus ob solam voluptatem, & delectationem. Hucusque Filgueir.

512 In duobus ergo primis finibus peccatum non committit, certum est. De aliis tribus opiniones dantur contrariae; & negantes dari peccatum veniale, non com-

prehenduntur in hac damnatione. De quo vide Filgueir. hic. Sextus finis damnatur in praesenti, quod sit licitus.

Excusabuntur tamen coniuges exercentes copulam ob solam voluptatem: primo, ob ignorantiam invincibilem, quod in tali motivo detur culpa, quod frequenter dari potest: Secundo, si delectatio in copula sumitur ut applicatio ad usum matrimonii; & sic solum erit motivum secundarium, & non solum, sic Torrec. num. 11. & 12.

513 Nota hic, quod licet Reverend. P. Torrecill. num. 8. relinquit indecisum: an manet hic damnata opinio, quam refert Moya, tom. 1. tract. 6. disp. 2. quaest. 3. §. 2. num. 10. & 11. affirmans, quod actus coniugalis solum erit peccatum, quando ob nimiam delectationem exercetur, non si ob ordinariam, quae praefert carnalis copula; & quod, ait ipse, haec sententia loquitur cum moderamine, & limitatione. Ego tamen, de licentia tanti Magistri, iudico omnino comprehensam esse in damnatione; quia ea nimia delectatio, quam exigunt Auctores illius sententiae, ut in ea peccatum agnoscant, est ampliatio damnatae propositionis; & sic absque illa manet in sua completa, & rigurosa significatione haec damnata propositio, ut consideranti patebit.

(? ✕ ?) § (? ✕ ?)

DE-

DECIMA PROPOSITIO.

NON TENEMUR PROXIMUM
diligere actu interno, & formali.

Damnata.

UNDECIMA PROPOSITIO.

PRÆCEPTO PROXIMUM
diligendi satisfacere possumus
per solos actus externos.

Damnata.

EXPLANATIO.

514 **S**entiendum est, quod non adimpletur præceptum de diligendo proximum per actus pure externos, sed debet fieri per interiorum actuum amoris; quia ita declaratur ab Innocentio in his damnationibus. Ratio est: quia dilectio formalis est actus voluntatis, unde si iste deficit, etsi sublevetur pauper, vestiatur nudus, &c. non adimpletur hoc præceptum.

515 Probatur ex Matthæi 22. *Diligens Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua. Hoc est maximum, & primum mandatum: secundum autem simile est huic: Diliges proximum tuum sicut te ipsum.* Si tenemur Deum actu interno, & formali diligere, ita ergo & proximum; quia præceptum de amore proximi simile est præcepto de diligendo Deum. Et quamvis amor proximi non pateat proximo, sicut amor Dei est Deo

patens, excitat per se ad illi beneficiendum, & est quædam interior affirmatio proximi, seu ut ait Filgueir. reverentia interior, quam interius præstare proximo tenemur, propter capacitatem, quam ad beatitudinem habet.

516 Advertendum 1. esse circa proximum (qui intelligitur quilibet homo, quamvis Gentilis, & Iudæus) duplicem de hac re præceptum, alterum positivum, negativum alterum; negativum obligat semper, & pro semper; quia est de non odiendo proximum, si ve abominando, si ve malevolendo illum.

Positivum autem præcipit actum dilectionis ad quem obligatur homo; & quamvis tempus non determinetur, intra biennium, asserit Torrecill. hic, obligare. Non tamen requiritur, quod prædictus amor ad quemlibet in particulari ordinetur, sed sufficit, quod omnibus in communi, obtetur beatitudo. Et quod sit homo paratus succurrere proximo in aliquibus necessitatibus, tum extremis, & hoc de bonis statui necessariis, tum gravibus, & hoc de superfluis statui, tum communibus, etiam ex superfluo; & hoc ultimum, non communiter, sed aliquando iuxta dicenda sequenti proposit. Vide Toletum, lib. 4. c. 10. & Busemb. lib. 2. tract. 3. c. 3. Advertendum 2. quod etiam obligat amor proximi, quando videtur tentatio de odiendo illum, & non suppetit aliud medium illam vincendi.

Non

517 Non damnatur hic asserere, quod semel tantum in vita, vel in quinquennio tenemur proximum amare; quia hoc solum damnatur, loquendo de amore Dei. Corella, num. 45. Torrecill. num. 4. sed tu dicta tene.

518 In ultimo notabis cum Magistr. Hozes, num. 17. quod circa hoc præceptum dari frequentè potest invincibilis ignorantia propter diversitatem opinionum circa hoc, & difficultatem assignandi tempus obligationis; & ait num. 21. quod ille, qui hoc præceptum advertens, non experitur in se quid charitati contrarium, sed potius animi præparationem, inclinationemque succurrendi proximum, cum illi necessarium foret, persuasus manere potest, se huic satisfecisse præcepto, cum talis inclinatio ex charitatis actu procedat.

DUODECIMA PROPOSITIO.

VIX IN SÆCULARIBUS
invenies, etiam in Regibus, superfluum statui; & ita vix aliquis tenetur ad eleemosinam, quando tenetur tantum ex superfluo statui.

Damnata.

EXPLANATIO.

519 **S**upponendum, quod temporalia bona sunt in triplici differentiâ; alia sunt necessaria sustentationi vitæ, alia ut conservetur status, & alia superflua, id est, neque vitæ, neque statui necessaria.

Supponendum insuper, triplicem etiam esse necessitatem, extremam, gravem, & communem; de quo videri potest Cursus Moralis, tom. 3. tract. 13. cap. 8. punct. 3. à num. 30.

520 Sentiendum est, falsum esse, quod vix aliquis tenetur ad eleemosinam, quando tenetur tantum ex superfluo statui; quia falsum est antecedens prædictæ propositionis damnatæ, nimirum, quod vix in secularibus non invenitur aliquid statui superfluum, experientia testante, quia ita declarat Innocent.

521 Et licet propositio damnata, videatur supponere, quod ex superfluis statui sit obligatio erogandi eleemosinam; destruit tamen suppositionem, evertendo materiam eleemosinæ, videlicet non dari bona superflua, quod falsissimum est, cum non solum Regibus, & Titulatis, & Nobilibus, quam plurimis, sunt bona superflua, si ve in vestibus, si ve in thæcis, si ve ad vanam ostentationem, verum & mechanicis, ut experientia patet.

Nec effugium pro negandis superfluis, nimirum, quod licet pro presenti statu sint plura superflua, non tamen pro alio novo acquirendo valet; quia satis ridicula, & ambitiosa cogitatio est, & impugnatur à Moya, tom. 1. tract. 6. §. 4. num. 13. vide illum.

522 Advertendum tamen, quod cum damnata propositio circa nullam necessitatem obligationem ponat, videtur in rigore

H

dam-

damnatio fervari, afferendo esse solum obligationem gravem erogandi eleemosinam extremè indigenti ex superfluo statui, & in alijs necessitatibus sub veniali. Vnde.

Non videntur damnari opiniones afferentes: tum solum esse veniale non erogare eleemosinam in communibus necessitatibus; ita Granados, vt videri est apud Dianam, 5. part. tract. 8. resp. 17. tum, quod obligatio ad eleemosinam solum est respectu extremè indigentis, & ex superfluo statui; vt tradit Hozes hic, num. 11. & 32. in fine; vide Palaum, tom. 1. tract. 6. de charit. disp. 2. punct. 2. in fine, & num. 6. Sed licet tales opiniones non damnantur hic, Christiana pietas illas condemnat, & sic sequentes resolutiones pono.

523 Dico 1. quod extremè indigenti succurrendum est sub gravi obligatione de necessarijs statui, & cum gravi illius detrimento; non tamen si omninò status deiciendus esset; ita Suarez de charitat. disput. 7. sect. 4. num. 3. & 4. & Dian. tract. 8. resp. 7.

Dico 2. quod est obligatio sub lethali culpa subveniendi proximum in gravi necessitate de superfluis naturæ, & statui, si alius non subveniat. Diana 5. part. tract. 8. ref. 14. Non tamen obligatur homo ad inquirendas graves necessitates; & asserit Lessius, lib. 2. cap. 19. dub. 1. quod adimpletur prædicta obligatio mutando.

524 Et nota hic cum Lumbier,

num. 1807. non esse idem decetia status, ac faustum, & vana ostentatio status; & pro decetia status plurima superfluum; pro fausto nihil est satis, sed nec sufficit pro aliquorum vanitate explenda; & ista omnino releganda, nullamque excusationem coram Deo præstabit pro denegata egentibus eleemosina.

525 Dico 3. quod in communibus necessitatibus, quales patiuntur pauperes ostiatim petentes, sufficit aliquando eleemosinam præbere ex superfluo statui, vel pauperibus, vel alijs pijs operibus; ita Bufemb. lib. 2. tract. 3. cap. 3. §. resp. 4. num. 2.

Advertendum, quod licet Confessor adhortari debeat divitibus, vt eleemosinam largiantur; non tamen deneganda illis est absolutio, nisi parati sint non succurrere proximo extremè indigenti, ex superfluis, ob varietatem opinionum; vide Diana, resol. 41.

526 Sed advertant Ecclesiastici strictiorem esse in illis obligationem elargiendi eleemosinam ex superfluis status; nam bona Christi, & Ecclesiæ sunt, quæ ex Beneficijs Ecclesiasticis possident, & ex eius voluntate pauperibus debentur, quæ superant victum, & decetiam prudentem, & moderatam; & si pauperibus manus claudunt, timeant, ne illis Coelorum ianua obserata sit; severissimumque Iudicem experientur. Magistr. Hozes

hic.

DE-

DECIMA TERTIA

propositio.

SI CVM DEBITA MODERATIONE facias, potes absque peccato mortali de vita alicuius tristari, & de illius morte naturali gaudere, ita ut inefficaci affectu petere, & desiderare, non quidem ex displicentia personæ, sed ob aliquod temporale emolumentum.

Damnata.

DECIMA QUARTA

propositio.

LICITVM EST ABSOLVTO desiderio cupere mortem patris, non quidem ut malum patris, sed ut bonum cupientis, quia nimirum ei obventura est pinguis hereditas.

Damnata.

EXPLANATIO.

527 **S**entiendum est, esse mortale peccatum, (vtpotè materia grativola) voluntariè tristari de vita patris, seu alterius, vel de eius morte gaudere, aut illam, etsi inefficaciter desiderare; quamvis non propter displicentiam personæ, sed propter aliquod emolumentum temporale: quia ita declarat Innocent. contrarium damnans. Nam inordinatio gravis contra charitatem, est plus æstimare temporale emolumentum, quam proximi vitam; insuper & contra pietatem, si patri desideretur.

528 Et nota cum Lumbier, num. 1808. quod odium est affectus, quo quis malum proximo desiderat, vel vult propter displicentiam personæ, & est odium inimicitiae, ad differentiam odii abominationis, quo abominatur, & odit malum personæ, vel ipsam personam malam, eo quod mala sit: vt aiebat David Psalm. 118. *Iniquos odio habui.* Illud prius odium, malum, & contra charitatem est; hoc secundum ex bono oritur zelo, & bonum est, opusque perfectum; *perfecto odio odiam illos:* & sæpè in hominibus pijs datur, & vt talis est, nunquam ad personam secundum se transire debet.

529 Non damnatur hic 1. desiderare, vel gaudere de alterius morte propter bonum superioris ordinis, quam illius vita, inspectis circumstantijs: quia isti affectus sunt ordinati.

Vnde infero cum Torrecilla hic, 1. impres. à num. 11. & Corrella in præsent. 8. impres. à num. 53. quod est licitum: 1. desiderare simplici desiderio mortem hominis moribus depravati: tum, vt Deus ab illo non offendatur: tum, vt aliorum ruinam non causet.

530 Nota, quod desiderium mortis proximi, aliud est inefficax, alterum efficax; inefficax, quamvis pro obiecto mortem habeat, non tamen ponit media ad illam; efficax autem parat media, & ad executionem reducit; hoc secundum semper est malum (nisi pro

H 2

iusti-

iustitiae Ministro) & ut tale sit, sufficit aliquod medium ponere, seu executioni mandare, etsi mors non sequatur, nec media prosequantur.

2. Erit licitum desiderare iustitiae zelo, ut de medio tollantur scandali.

531 3. Licitum est, simplici desiderio cupere mortem filii, aut filiae, ut si filius ad poenam publicae flagellationis, vel suspendii damnatus esset: tum ne paret familiae dedecus: tum, si à parentibus timetur, filiam futuram inhonestam, ob defectum dotis.

4. Cum Torrecilla, num. 6. licitum est, aliquem sibi mortem simplici affectu desiderare, divinae voluntati se conformando, ut evitet gravem, vel prolixam infirmitatem, vel diuturnos labores, seu afflictiones, quae satis gravant animum, & iudicium prudens morte maiora mala ea reputat. Ita Ioannes Sanchez in select. disp. 2. num. 9. Dian. 5. part. tract. 14. ref. 92.

Sed non idè excusantur à mortali mulierculae sibi mortem optantes ob levia mala, nisi aut ex indeliberatione, aut quia non verè desiderant, quod in plurimum accidit. Enriquez August. Summ. sect. 7. quaest. 14.

532 Non damnatur 2. desiderare aliquod emolumentum, aut de eo gaudere, absque respectu, vel dependentia à morte alterius. Unde.

Infero 1. quod est licitum cupere illa bona, quae absque alte-

rius morte evenire mihi possent; licet frequenter ex morte proveniant, dummodò absque respectu ad alterius mortem optentur, ut haereditas, quae ante mortem donari potest; ita Corella, numer. 55.

533 Si autem utilitas temporalis obtineri nequit, nisi morte proximi interveniente, v. g. coadiutor, qui praebendam acquirere non potest, nisi precedat Praebendati mors, vel Clericus, qui Beneficium consequi non valet, nisi de medio Beneficiatus tollatur; nequeunt in his circumstantiis esse licita desideria inefficacia, nec gaudium talis effectus optanti, quin saltem indirectè mors pro obiecto habeatur, ut potè sine illa non est consequendus. Tamen etiam in tali casu, si mors intellectui non occurrat, sed præcisè utilitas temporalis, non est damnandum desiderium in Praebendam, aut Beneficium. Corella hic, num. 55. insuper desiderare indifferentè Beneficium aliquod vagè, licitum est: quia non fit cum respectu determinato ad mortem.

534 2. Licet quis gaudere potest de bono per mortem acquisito, absque consideratione, vel respectu ad mortem: nam optimè componi potest, quod aliquis doleat de proximi damno, & quod aliàs gaudeat de effectu sibi bono ex illo sequuto; ita Hozes hic, numer. 8.

535 Advertendum hic, quod desideria conditionata, si de rebus

bus non intrinsecè malis sint, etsi per ius humanum prohibitis, non sunt illicita, v. g. *Si hodie abstinentia dies non esset, carnes ederem.* Vide forum conscient. in praesent. nota 4. At verò, si de rebus sint intrinsecè malis, ut illicita reprobò, licet ab Ecclesia, ut talia damnata non sint; quia quamvis talia desideria obiectum praesentem non respiciant, attamen species, & cogitatio intellectui, & imaginationi sunt praesentes, & exponunt voluntatem periculo, vel odiendi, vel appetendi, proportionem servata, v. g. ista desideria: *Si non esset peccatum, de inimico me vindicarem, vel fornicarer cum illa, vel me polluerem;* quis dubitet excitare illud ad odium, istud ad luxuriam. Vide Sanchez, lib. 1. Moral. cap. 2. à num. 22. & Lugum de Poenit. disp. 16. à num. 374.

DECIMA QUINTA

propositio.

LICITUM EST FILIO GAUDERE DE PARRICIDIO PATRIS À SE IN EBRIETATE PATRATO, PROPTER INGENTES DIVITIAS INDE EX HAEREDITATE CONSEQUITAS. Damnata.

EXPLANATIO.

536 Sentiendum est, esse peccatum (grave, quia materia gravis) filium gaudere de occisione patris à se facta in ebrietate, propter divitias ingentes ex ea in haereditate consequutas; quia ita de-

clarat hic Innocent. & peccatum non solum contra charitatem, & iustitiam (sicut esset, si respectu cuiuslibet alterius accidisset) sed etiam contra pietatem, quae patri debetur; vide dicta num. 529. & 534.

537 Notare debes, quod parricidium in ebrietate factum, potest esse, vel absque advertentia, quod tale evenire posset, vel cum praevisione illius, aut saltem periculi, seu cum timore, quod contingeret; quin praecipio aliqua adhibeatur; si primo modo, non est peccatum in se; si secundo modo, parricidium in ebrietate factum est peccatum in se; & non solum materialitè, sed etiam formalitè; quia sufficit ad illius voluntarietatem, quod praevisum fuerit in causa, hoc est, in ebrietate advertentè contracta, de quo videbis Lorcam, tom. 1. in 1. 2. disp. 32. membr. 2. & propositio damnata, sive supponat peccatum parricidium, sive non; damnata est; quia tale gaudium est malum intrinsecè, ut potè adversus naturalem reverentiam, & amorem patri debitum.

Non damnatur hic 1. gaudere de praedicta occisione inculpabiliter facta, ob superiora motiva, quam bonum vitae patris, iuxta dicta à num. 529.

538 De homicidio voluntariè, culpabiliter factum (& idem dico de quolibet alio peccato) non est licitum gaudere, v. g. delectari de homicidio, propter commoditatem, vel utilitatem, nunquam